

Методичний коментар до уроку “Там, де гори й полонини”

Мелодії Карпат

Спогади про гори

Сьогодні ми подорожуємо до Карпат.

- Як ви уявляєте цей край?
- Як відрізнити його від інших місцевостей України?
- Розкажіть одне одному, чи були ви в горах, яке враження вони на вас справили. Розгляньте і порівняйте картини сучасних українських митців.

Розпочати розмову також можна з короткої відеоекскурсії Карпатами в супроводі пісні Миколи Мозгового “[Край, мій рідний край](#)”.

Вітання з горами

У горах причаїлася луна. Ви сказали щось тихенько, а луна несе слова від гори до гори. Слова лунають над верхівками гір, полонинами, їх повторюють потічки, горні річечки, іноді луна блукає у смерекових вітах.

- Привітаймося з горами! Як луна поширить наше вітання?

Перша дитина вигадує мелодію та слова і голосно розпочинає, далі діти повторюють привітання тихіше немовби відповідає луна. Кожна наступна дитина має співати тихіше за попередню, але точно повторювати вітання.

Якщо ви бачите, що дитині складно “бути” луною, дайте змогу їй побути першою або підспівувати тому, у кого виходить гарно (поставте її там, де луна втомлюється і треба співати зовсім тихо). Так вона буде впевненішою у своїх силах, відчує підтримку і поступово перейде до співу соло.

Знайомимося з композитором

Єгор Грушин — український неокласичний композитор і піаніст-віртуоз. Один із небагатьох представників неокласичного стилю в Україні.

Неокласицизм (від грец. *новий класицизм*) — стиль у світовому мистецтві. В музиці неокласицизм протиставляв романтизму, імпресіонізму й експресіонізму ясність конструкції і стриманість, урівноваженість музичної мови.

З 2009 по 2010 рік музикант створив багато кавер-версій пісень улюблених музичних гуртів, серед яких: “Океан Ельзи”, “Bon Jovi”, “Queen”, “Muse”. Свої композиції автор поширював через інтернет, де швидко здобув популярність. Наприклад, “Christmas Story” за два дні послухало понад 50 тисяч користувачів.

У 2011 році музикант переїхав з Одеси до Львова на запрошення Андрія Бочка. Тут йому допомогли влаштувати перший сольний концерт. Невдовзі, разом із Андрієм Бочком і віолончелісткою Роксоланою Грушиною, музикант створює власний музичний колектив “Illusions”. Музиканти показують, як милозвучно поєднуються і доповнюють одне одного королівське звучання роялю та оксамитовий тембр віолончелі.

Святослав Вакарчук зазначив, що композитор “обробив музику так, як ювеліри обробляють діаманти”.

У грудні 2013 року Єгор Грушин дав великий концерт у Києві: за допомогою проекторів на стелі будівлі відбувалася космічна візуалізація композицій піаніста.

За вісім років творчості Єгор Грушин дав понад 400 концертів, презентував п’ять альбомів, одну збірку фортепіанних творів, яку видав відомий шведський лейбл, став автором саундтреків до вітчизняних фільмів і серіалів. Окрім цього, восени 2016 року композитор отримав відзнаку за розвиток культури і потрапив до списку 100 найвпливовіших людей Львівщини.

“Краще гір бувають тільки гори...”

Послухайте твір “Карпати” Єгора Грушина.

Музика переносить нас у гірський край. Композитор передає нам своє захоплення величчю та красою Карпат.

- Який музичний інструмент ви впізнали?
- Поміркуйте, як композитор відтворив швидку течію гірських річок, подих вітру в горах, мелодію дощичку.
- Як гадаєте, чому музика така динамічна?
- Які рухи пасують до музики?
- Які частини музики повторюються? Та чи однаково?

Таке враження, що музика складається з двох шарів.

- Прислухайтесь, який із них головний, а який — допомагає? Поясніть свою думку.
- Проплескайте ритм обох “шарів”. Який ритм складніший?

Якщо діти виконали це завдання без великих труднощів, запропонуйте їм об’єднатися у 2 групи й виконувати ритм одночасно: кожна група проплескує ритм свого шару музики (це пропедевтика понять “акомпанемент” і “мелодія”). Якщо дітям складно, можна спробувати слухати музику в навушниках.

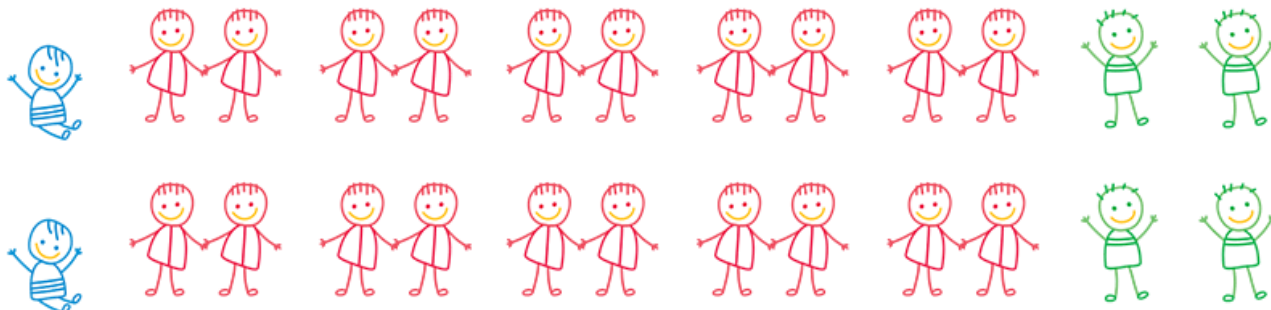
- Візьміть олівці тих кольорів, які можна побачити в осінніх горах. Приготуйтеся слухати музичний твір. Малюйте те, про що розповідає музика.

Подивіться відеокліп на музику Єгора Грушина “Карпати”.

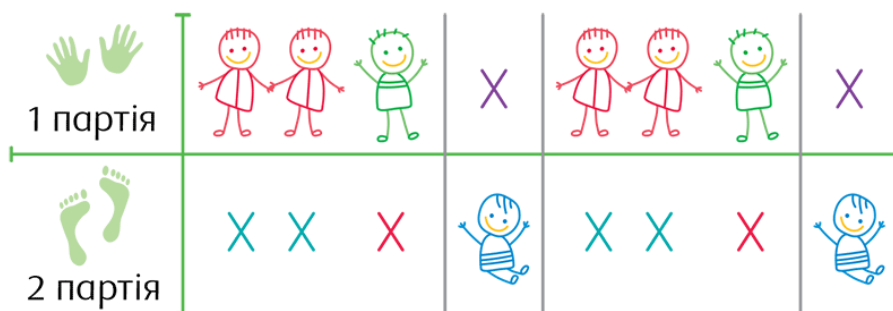
Музичний орнамент

Діти виконують ритми.

Проспівайте всі “Та-а”, проплескайте всі “Ті-Ті” й протупайте всі “Та”.

Об’єднайтеся у дві групи: одна гратиме першу партію — плескатиме в долоні, інша — другу партію — тупатиме ніжками.

- Чи можна назвати ці ритми музичним орнаментом? Чому?

Запропонуйте дітям вигадати ритми й виконати їх. Одна група виконує ритм, друга — на слух визначає, чи є цей ритм музичним орнаментом.

Ті діти, які грають на музичних інструментах, можуть зіграти ритм так, щоб музика була музичним орнаментом, і так, щоб музичний орнамент не вийшов. Завдяки чому це можливо?

Також можна запропонувати дітям проплескати ритм луною: діти діють так само, як і на початку уроку — перша дитина вигадує ритм і голосно розпочинає, далі діти повторюють ритм тихіше, немовби відповідає луна, кожна наступна дитина має виконувати все тихіше, ніж попередня, але точно повторювати ритм.

На цьому уроці діти вперше виконували ритм в оркестрі, їм треба було діяти злагоджено, слухати одне одного, узгоджувати свої дії. Обговоріть із ними, що було складно, чи потрібний ритмічному оркестру диригент (якщо так, то як він має діяти).

- Як варто організувати ритмічний оркестр наступного разу?

Трембіта — душа українських гір

Трембіта — український народний духовий музичний інструмент.

Колись усе життя гуцулів минало під звуки трембіти. Вона була чи не єдиним засобом зв'язку вівчаря з селом — такий собі давній мобільний телефон. Голос трембіти можна почути аж за 10 км! Завдяки звукам цього інструмента люди дізнавалися про місцеперебування ватага (старшого чабана) з отарою, про те, як триває випас худоби. Трембіта також сповіщала про радісні й сумні події — народження дитини, лихо в родині тощо. З нею й зараз запрошують на весілля та колядують.

Трембіта потрапила до Книги рекордів Гіннеса як найдовший музичний інструмент світу — її довжина 3–8 м.

- Як ви думаєте, чому на трембіті грають чоловіки?
- Чи легко музиканту її тримати? Вийдіть на вулицю та проведіть відповідний дослід — нехай палиця моделює трембіту. Діти одразу відчують: що довша палиця, то важче її тримати.

Цю роботу можна продовжити.

- Запропонувати дітям написати невеличкий твір, оформити його у вигляді книжечки, проілюструвавши власними малюнками або світлинами.
- Діти можуть прочитати твір під супровід музики.
- Зробити презентацію про красу рідного краю та обрати музичний супровід.
- Дослідити, які музичні інструменти часто використовують музики рідного краю.